

izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan ob 10. uri dopoldne.

Uredništvo je v Ljubljani, Franciška ulica št. 6/L, Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se jih ne priobči. Rokopise se ne vrača.

Oglas: Prostor 1 mm x 55 mm po K 150. Uradni razglaš, poslano ter notice isti prostor K 2.— Pri večjem naročilu popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto K 240, za pol leta K 120, za četrt leto K 60, za mesec K 20. Za Nemčijo celo leto K 312, za ostalo tujino in Amerika K 360.

Reklamacije za list so poštnino proste.

Upravištvstvo je v Ljubljani Franciška ulica št. 6/L, Učiteljska tiskarna.

Ustavni načrti.

LDU, Beograd, 26. jan. Podpredsednik radikalnega kluba Aca Stanojević je posetil danes min. predsednika Nikolo Pašića. Min. predsednik Pašić ni včeraj sprejel nobenega načelnika strank, ker so dopoldne imeli načelniki klubov konference, popoldne pa je bila seja konstituante. V poslanskih krogih trdijo, da je predsednik Jugoslovenskega kluba dr. Korošec predlagal Nikolj Pašiću, naj se sprejme za podlago ustavi Protičev načrt, na katerega bi večina hrvatskih in slovenskih poslancev pristala. Pašić vztraja pri svojem sklepu, da se ima ustvariti edinstvo države ter sprejeti vladni ustavni načrt.

LDU, Beograd, 26. jan. Vlada Nikole Pašića je sklenila, da se v konstituantni izvoli ustavni odbor, kaj, ko bo sprejel izpremenjeni poslovnik. V parlamentarnih krogih trdijo, da sta Narodni in Jugoslovenski klub pristala na ustavni načrt Stojana Protiča in da bi v slučaju, ako tudi Pašićeva vlada pristane na ta načrt, prišli poslanci teh dveh klubov v konstituanto ter položili prisego. Ako bi v tem primeru prišli v konstituanto tudi poslanci Radićeve stranke, bi bila nova ustava sprejeta sporazumno z vsemi strankami.

Kakor znano, obstojita dva velika ustavnega načrta: Centralistični načrt ministra za ustavotvorno skupščino dr. Laze Markovića, katerega zagovarja tudi sedanja demokratsko-radikalna vlada, potem pa avtonomistični načrt Stojana Protiča.

Prvi načrt temelji na francoskem naziranju, ki se je rodilo za časa velike francoske revolucije, da je treba meje med pokrajinski popolnoma izbrisati in da je odločen za ureditev državne uprave samo gospodarski moment. Pred sto leti so Francozje res prevzeli ves dotedanli upravni sistem, province so izginile in na njihovo mesto so stopila okrožja (departementi), katera so vladali vse na eni nitki iz Pariza, ravno tako kakor se premika cela armada do zadnje kompanije na eno povelje vrhovnega poveljnika.

Volitev ustavnega odbora odgodena.

LDU, Beograd, 26. jan. Včeraj dopoldne se je vršila konferenca klubovih načelnikov, na kateri se je sklepalo o načinu sprejetja poročila odbora za izpremembo poslovnika v ustavotvorni skupščini. Sklenjeno je, da se volitev ustavnega odbora odgodi za nekoliko dni, dokler se ne sprejme izpremenjeni poslovnik. — Kar se tiče izpremembe poslovnika,

ker pa država ni kasarna in se gospodarske razmere v posameznih okrožjih, ki so odvisne v veliki državi od podnebja, od kakovosti zemlje, od zgodovinske tradicije itd. ne dajo komandirati, ker se ne da komandirati ne solncu ne zemlji, zato so Francozje danes sami prišli do spoznanja, da je treba upravo prilagoditi krajevnim razmeram, torej dekoncentrirati in da je treba dati posameznim okrožjem večjo upravno samostojnost kot so jo imela doslej.

Drugačen je pa upravni načrt Stojana Protiča. Ta načrt bi imenovali lahko ustavni načrt po nemškem vzoru. Ko je Bismarck l. 1870. ustvarjal enotno nemško cesarstvo iz nbroja nemških držav in držav, ni hotel kar na mah podreti vsega, kar je dotle obstajalo, ampak je skušal najti pameten prehod. On je pustil n. pr. Bavarcem poleg nemškega cesarja tudi njihovega kralja in lasten diplomatski zastop. češ, če ga hočete imeti, imette ga, vsaj veljal itak ne bo mnogo. Poleg skupnega nemškega državnega zbora so imeli Bavarci, Sasi itd. tudi še svoje deželne zbornice, ampak državni zbor je imel pravico določiti, katere stvari spadajo v delokrog skupnega državnega, in katere stvari spadajo v delokrog pokrajinskih zborov. — Državni zbor je imel torej pravico, da proglasi eno ali drugo dotlej zgolj pokrajinsko zadevo kot skupno državno zadevo, ako se le to izkazalo za potrebno.

Z drugimi besedami: Francozje so prišli od centralizacije do „dekoncentracije“. Nemci pa so šli od avtonomizma k centralizmu, po poti, katero je določal skupni državni zbor. Če bi bili na prišli do političnega centralizma, je čisto gotovo, da bi bili prišli tudi do upravne dekoncentracije kakor Francozje.

Za nas nastane sedaj vprašanje: Ali naj gremo mi brez začasnih avtonomij takoj do centralizma in do upravne samostojnosti ali naj se odločimo najprej za avtonomije in šele po počasnem prehodu za politični centralizem?

Počasn prehodil so navadno — boljše.

obstojata dva predloga. Po prvem bi se poslovnik v celoti sprejel brez debate, medtem ko naj bi se po drugem predlogu vršila o poslovníku razprava, ter naj bi govoril od vsake skupine po en poslanec ter naj bi trajala debata o tej zadevi največ dva dneva. Te konference klubovih načelnikov so se udeležili samo zastopniki onih klubov, ki so položili prisego.

Ostri boj, katerega bijelo opozicijska stranke za izpremembo

skupščinskega poslovnika, se bliža svojemu koncu. Kakor je razvidno iz zgorajšega poročila, se sedaj ne gre več za to, ali bo izpremenjeni poslovnik sprejet ali ne, ker bo sprejet, ampak samo še za način, kako naj bo sprejet — ali s ceremonijami ali brez ceremonij.

Skupščina se je odločila za ceremonije. Ker pa vsak človek ve, da so v današnjih demokraskih časih ceremonije popolnoma odveč, zato sklepamo, da hoče vlad potom ceremonij pridobiti čas. Čas pa potrebuje za svojo notranjo konsolidacijo ako se ji bo posrečila, ker ne stoji trdno in še vedno išče novih zaveznikov.

Francozje v Belgradu ali ... je v deželi.

LDU, Beograd, 26. jan. Te dni pride semkaj general Franchet d'Esperey, da izroči mestu Belgradu in njegovim nepremagljivim utrdbam križ francoske častne legije. To odlikovanje so dobila samo mesta, ki so se v težkih časih vojne najbolj odlikovala in ki so največ pretrpela.

Francozje znajo, kadar so v sili in stiski, iščejo zveznike in prijatelje s križci in medaljami. Pred nekaj meseci so „odlikovali“ mesto Šabac, ki je bilo popolnoma porušeno. Sedaj „odlikujejo“ Belgrad, ker v Šabacu niso dosegli dovoljnega uspeha, da pridobe Srbijo ozlogroma Jugoslavijo za aktiven nastop proti Rusiji. Kakor pa upamo, jim tudi to „odlikovanje“ ne bo mnogo pomagalo. Z divizijami proti Rusom ne bo nič, ne bo nič!

V Belgrad pride pri tej priliki francoski general Franchet d'Esperey, bivši poveljnik francoske orientalske (balkanske) armade, ki je „prebila“ solunsko fronto, kakor se je gospod general nekoč sam izrazil. Kako je bilo na solunski fronti in kdo je tam krvavel, to vedo Srbi najbolje. Tudi mi vemo to. Zato pa se nadejamo, da vkljub pojedinam in raznim svečanostim v Belgradu ne bo odšel iz Jugoslavije niti en vojak proti Rusiji. Sedaj naj gredo Francozje sami. Srbi so že šli. Vsak enkrat.

Iz dežele politične svobode.

LDU, Beograd, 26. jan. Ker se je trdilo, da v mnogih mestih politične oblasti površno izvršujejo odredbe v vladni objavi glede protidravnih elementov, je minister za notranje zadeve izdal strogo naredbo, naj se vse odredbe, ki se tičejo protidravnih elementov, izvajajo najstrože.

Stopil sem v sprejemnico, Marija Sergejevna je stala kakor prej pri kamnu, sklenila na hrbtu roke, nekaj premišljevala in gledala v stran. „Zakaj Vam je to prav vseeno?“ sem jo vprašal.

„Zato, ker mi je težko, Vam je težko le brez Vašega prijatelja, a meni je težko vedno. Sicer... pa Vas to ne zanima.“

Sedel sem za piano in zaigral par akordov, pričakujoč, kaj poreče ona.

„Prosim Vas, le ne ceremonij,“ je dejala, me srdito pogledala in se že pripravljala, da zaplaka od nevoje. „Ako se Vam hoče spat, tedaj pojdite. Ne mislite, ako ste prijatelj Dmitrija Petroviča, da ste dolžni dolgočasiti se z njegovo ženo. Ne maram žrtve. Prosim, pojdite!“

„Kakor vama ugaja, gospoda, a jaz moram jutri ob treh vstati, Dovolita, da vaju zapustim!“

Ker živimo v prosti demokraski državi kot prosti in svobodni državljani, zato bomo napisali komentar k tej brzojavki — drugikrat!

Delavska kontrola v Italiji.

Laška vlada bo predložila parlamentu zakonski načrt o kontroli delavcev nad tovarnami. Predlog obsega 12 točk, izmed katerih je najvažnejša sledeča:

Delavci gotove starosti izvolijo na proporcionalni podlagi v kontrolno komisijo, obstoječo iz deset članov šest svojih zastopnikov, med ostalimi tremi je en inženir, en uradnik in en tehnični delovodja. Delavska lista se postavi od strani strokovnih organizacij. Komisija se obnavlja vsaka tri leta.

Vsaka komisija določi za vsako delavnico svoje delegate v svrhu kontrole in poročanja na komisijo.

Oblast komisije obsega: a) način dobave in dobavne cene surovin; b) izdelovalno in prodajalno ceno produkcije; c) na upravo; d) na eksekutivno; e) delavske plače; e) ustroj založenega kapitala; f) dobiček; g) način, kako se morajo izvrševati postavbe za delavsko varstvo in kako se najemato in odpuščajo delavec.

Kakor poročajo iz Milana, vsebuje načrt italijanskega obratnega zakona določbo, da zakon ne velja za državne delavnične obrate, ki imajo manj kakor 60 delavcev, tako tudi ne za nove obrate. Mnogo industrijalec je izjavilo, da rajši opuste svoje obrate, kakor da bi jih še nadalje vodili s takimi pogoji.

Slični predlog je izdelala francoska vlada, toda francoski kapitalisti so ga ravno tako gladko odklonili kakor italijanski. Kakor izgleda iz teh primerov, se pripravljajo po celem Evropi skupen nastop kapitalistov proti delavstvu.

Delavstvo se pa cepi na politične stranke, namesto da nastopa skupno po stari praksi!

Seja gospodarskega sveta.

LDU Beograd, 26. Z odlokom ministarstva za trgovino in industrijo se sklicuje plenarna seja gospodarskega sveta na dan 3. februarja t. l. z nastopnim dnevnim redom: 1) Predlog ministarstva za trgovino in industrijo o izpremembah in dopolnitvah v naši carinski tarifi, 2. Predlog prometnega ministarstva o izpremembah in dopolnitvah železniške tarife. 3. Poročilo trgovinskega ministarstva o trgovinskih pogodbah. — Gospodarski svet bo zboroval v Belgradu v posloplju razredne loterije (Ulica Vaze Caranovića št. 22). Prva seja se vrši 3. februarja t. l. ob 10. dopoldne. — O tem važnem zasedanju bomo poročali svoječasnó natančneje.

Nežno je poljubil ženo, krepko in hvaležno mi je stisnil roko in moral sem mu obljubiti, da prihodni teden na vsak način zopet pridem. Da bi zjutraj ne zaspal, je odšel prenočevati v prizidek.

Marija Sergejevna je hodila spat pozno, po petrograjsko, in sedaj sem bil tega vesel.

„Tako,“ sem začel, ko sva ostala sama. „Ootovo boste tako dobra, da mi kaj zaigrate.“

Ni mi bilo do gozbe, a nisem vedel, kako naj začnem razgovor. Ona je sedla za piano in zaigrala, ne vem več kaj. Jaz sem sedel poleg nje, gledal njene bele, oble roke in se trudil, karkoli čitati z njenega hladnega, ravnodušnega obraza. Tedaj se je nasmehnila in se ozrla name.

„Dolgčas Vam je brez prijatelja“, je dejala.

Zasmehal sem se

Francozje brez denarja. — Nemška odškodnina.

LDU, Pariz, 27. januarja. Diplomatski sodrudnik Agence Havas poroča: Finančni minister Doumer je na včerajšnji dopoldanski konferenci izjavil, da vsota za obnovo, ki jo dolguje Nemčija po podatkih reparacijske kom. zaveznikom, z naša 212 milijard zlatih mark, čemur pripadajo še obresti. Od tega bi dobila Francija 110 milijard. Po poročilih iz britanskih krogov bi se Angleži držali vsote, domanjene v Boulgnni. Francozi na bi to sprejeli samo, ako bi Francija dobila nadaljnje pridobitve, gotove predprave in odpust medzavezniških dolgov. Poročilo, ki ga poda maršal Foch konferenci, bo naglašalo potrebo, da sklene konferenca naredbe, ki naj se izvrše, ako Nemčija ne bi izvršila določb dogovorov, zlasti zasedenje nadaljnega nemškega ozemlja in podaljšanje zasedbe Porenškega.

Atentat na osemurni delavnik.

Trgovski gremij v Ptujju je sklenil pred kakimi štirimi meseci, da naj bodo vse trgovine ob nedeljah odprte z ozirom na to, ker pridejo kinetje iz okolice nakupovati in ker imajo ob nedeljah več časa.

Trgovski pomočniki so na to pristali s pogotem, da ostanejo pa v pondellek vse trgovine zaprte, tako, da se ne bo delalo na teden več kot 48 ur ter ne bo s tem kršen 48 urni delavnik. Trgovci so bili zadovoljni in se je obnem s tem zadovoljilo trgovske pomočnike, kmetom pa se je omogočil nakup v nedeljo. Toda za tem grmom je tičal že takrat skrit drug zafec, ki ga trgovski pomočniki takrat niso videli. Skočil pa je pred enim tednom iz grma in šele sedaj so se oči odprle pomočnikom, da so ga opazili. Pred enim tednom je namreč trgovski gremij ko je imel svojo seja, sklenil, da ostanejo trgovine v pondellek cel dan odprte, torej tudi popoldan, in sedaj šteje tedenski delavnik 54 ur in ne več 48 — tako je dr. Kukovec obljubil ob volitvah svojim volilecem in tega se sedaj trgovci poslužujejo, ne da bi se jim kaj zgodilo.

Buržoazija dela lepo z rokavicami, da proletariat tega celo ne zapazi, in mu kos z kosom trga iz rok, dokler mu vsega ne iztrga ter ga vklene v še hušje veze, kot je bil pred revolucionarno dobo l. 1918. To se more zgoditi pa le tam, kjer ni trdnih organizacij. Zato je treba sedaj, ko imamo na vidiku hudo reakcijo buržoazije, utrditi svoje organizacije tako, da bodo lahko klubovale vsem buržoaznim navalom. — Ako bi imeli trgovski pomočniki v

LISTEK.

Ant. P. Čehov:

Strah.

(Povest moiega prijatelja.)

Poslovenil Fran Pogačnik

(Dale.)

A meni je bilo mučno in težko ter se mi je zdelo, da varam človeka. Hkrati se mi je storilo prijetno. Gledal sem na velikansko, rdečo luno, ki je vzhajala, in si v duhu predstavljaj visoko stasito blondinco, bledolično, vedno mično, dišečo po posebnih, mošusu podobnih vonjavah in nekako veselo mi je bilo misliti, da ne ljubi svojega moža.

Pripeljaviš se domov, smo sedli k večerji, Marija Sergejevna naju je smeje gostila z nakupljenimi stvarmi,

a meni se je zazdelo, da ima v resnici čudovite lase, in da se smehlja, kakor nobena ženska. Opazoval sem jo, v vsakem njenem gibu in pogledu sem hotel videti, da ne ljubi svojega moža, in zdelo se mi je, da jo vidim.

Dmitrija Petroviča je kmalu začel premagovati dremež. Po večerji je posedel z nama kakih deset minut in rekel:

Šel sem na teraso. Po glavi mi je gomazelo in hladno mi je bilo od vznemirjenosti. Bil sem že uverjen, da ostane najin pogovor povsem brez uspeha in da ne moreva drug drugemu ničesar posebnega povedati, a da se mora prav to noč zgoditi, o čemer nisem smel niti misliti. Na vsak način to noč, ali nikdar!

„Kako krasno vreme,“ sem dejal živo.

„Meni je to prav, vse eno“, se je glasil odgovor.

Ptuju svojo stanovsko organizacijo, ni se lahko uprli napadu od strani trgovcev, tako pa so slabihi in ne morejo ničesar storiti, temveč se morajo njihovu sklepu ukloniti ali pa vzeti culo v roko in iti s trebihom za kruhom.

Svetujemo tem potom vsem trgovskim nameščencem v Ptuju, da se obrnejo na delavske strokovne organizacije, ki so jim pripravljene in na roko, ter se pridružijo stanovski organizaciji v Ljubljani, ki se je ravnokar zopet obnovila. Že s tem, da se priključite organizaciji, je več kot pol uspeha doseženo, ker potem bodo takoj vsi magnatje nekoliko povesili svoje ohole glave.

Opozarjamo pa tem potom vse delavstvo, da je čuječe, ker se bo tudi drugod sedaj tupaťam izvršil napad na šurnik. Buržoazija bo premerila in preizkusila svoje moči z delavskimi, ko se pa to zgodi, pride napad na celi fronti. Treba je torej, da že vse poizkusne napade porazi mo in s tem pokažemo, da si ne damo izlahka vzeti tega, kar smo si potom svojih organizacij priborili.

Politične vesti.

+ Lep napredek. Pod naslovom »Ali je res zasebna last nedotakljiva?« piše »Novi čas«: »So ljudje pri nas in povsod drugod ki skušajo dokazovati, da je zasebna last nedotakljiva in da je to krščansko naziranje. Boj o tem vprašanju je sprožila v Nemčiji organizacija takozvanega »srednjega statusa«, ki v svojem glasilu »Deutsche Mittelstandsblätter« vešč: »Mi v krščanskem srednjem statusu vstrajamo brezopogojno na krščanskem stališču, da je zasebna last nedotak-

ljiva in neprekršljiva.« Na to odgovarja »Zentralblatt«, glasilo krščanskih strokovnih organizacij sledeče: »Gorenjemu naziranju moramo ugovarjati, da pristaši srednjega statusa ne bodo mislili, da imajo v tem vprašanju v krščanskih delavcih svoje zavezništvo. Ne spuščamo se tu v vprašanje socijalizacije. Tudi brez ovinkov priznavamo, da je bistvo Marksovega socializma nezdružljivo s krščanstvom; to je resnica, ki jo je tovariš dr. Bauer prepričevalno dokazal na Essenskem kongresu. Odloženo pa moramo ugovarjati naziranju, češ, da krščanstvo v vsakem slučaju prepoveduje vsako poseganje v zasebno last. Doslej se še nikomur ni posrečilo, da bi bil tak prepoved iz krščanskega nauka mogoč dokazati; krščanstvo tudi v resnici take prepovedi nima. ... Če pravičnosti zahteva, je treba poseči po zasebni lastni posameznega državljana v prid celoti.« — To je vsekako lep napredek. Počasni gre, ampak gre. Klerikalni »Novi čas« misli sveda tudi s »Zentralblatt«-om vred, »da je bistvo Marksovega socializma nezdružljivo s krščanstvom«, ampak to naj nekoga ne moti: Oni grodo za nam in to je glavno! Le preberite natanko debelo natisnjene vrstice!

+ Novi finančni minister. Danes je bil podpisan ukaz, s katerim je imenovan vseučiliški profesor in poslanec dr. Kosta Kumarič za finančnega ministra.

+ Francoski general na Mišičevem grobu. Povodom svojega bivanja v Belgradu bo posepil general Franchot d'Espercy grob pokojnega vojvode Mišiča, s katerim je »skupno« na solunski fronti vodil vojne operacije, da se pokloni njegovim nanom. — Pokloni vojvoda zaradi tega obiska ne bo nič dalje mrtev.

Tirolska se hoče kar samostojno priključiti k Nemčiji. Tovaževan predlog je te dni obravnaval deželni zbor.

zmenil in je izpred levega odšel mirno v hišo. Tu je šele začutil grozne bolečine na mestu, kamor ga je bil sunil sin. V sobi je videl, da ima prerezan trobuh in da mu leze črevo ven. Poklicali so daljnega zdravnika. Po grozilih bolečinah je še le drugi dan umrl. Sina so orožniki prijeli in izročili sodišču.

Tatvine v Ljubljani. Trgovki Ani Cepon v Prošernovi ulici je bilo iz registrirane blagajne »National« ukradenih 2700 K. Tat je bil zelo rafiniran. — Delavki v tobačni tovarni Ivani Sibic, stanujoči v Rožni dolini, je neznan tat odnesel več zlatine in dragih dragocenosti v skupni vrednosti 6240 K. Tat je bil še tako dober, da je pustil večji del zlatine povsem nedotaknjen.

Težka poškodba. Na parni žagi lesniindustrijskega podjetja »Jelenoš« pri Ribnici je tečaj hlood zdrobil lesnemu delavcu Francetu Tekavcu desno nogo. Prepečali so ga v ljubljansko javno bolnico.

Kulturni vestnik.

— Javno predavanje na univerzi se bo vršilo v nedeljo 30. t. m. ob 10 dop. Predaval bo g. univ. prof. dr. Izidor Cankar: Kaj je umetnostno pomembno?

Oskar Wilde: Pravljice. Postovatelj M. J. v Ljubljani 1921. Založila Slovenska Socialna Matica. — Prevodna literatura je pri nas razmeroma še vedno precej rejna, zlasti nam manjka klasikov iz velikih zapadnih literatur, zato moramo najtopleje pozdraviti najnovejši prevod prekrasnih pravljic tega znamenitega Angleža, ki je vzbuja tako dolgo toliko pozornosti na literarnem polju. Knjiga obsega vseh 15 Wildejevih pravljic in uverjeni smo, da jih bo bral vsak naš inteligent in delavec z velikim užitkom. Oprna knjige je zelo lepa, papir za današnje razmere krasen. Dobivajo se le vezani izdavi po 50 K pri »Slovenski Socijalni Matici« v Ljubljani, poštni predal 91.

K poročilu o Matičnem koncertu. Tiskski škrat nam je včeraj v tem kratkem poročilu silno ponagajal. Omenjamo samo en stavček, ki je popolnoma nerazumljiv. Tako v začetku naj se skrajšano glasi: Nastop Matičnega zbora ... kaže, da se utegne zbor po letih mrtvila in propadanja povzpeti v svežešfe sfere. ...

Iz strok. organizacije.

Stavbisko delavstvo, pozor! Osrednje društvo stavbinskih delavcev v Ljubljani sklicuje za nedeljo, 30. tm., ob 9 uri predpoldan v veliki dvorani hotela »Rijarja«, Kolodvorska ulica, svoj redni občni zbor. Dnevni red je zelo važen in vsebuje med drugim tudi poročilo o poteku medskih pogajanj, zato je dolžnost vsakega stavbinskega delavca, da se ga udeleži. Na plan, stavbinca, pomlad je pred durni! — — Predsednik.

Osrednje društvo usnarjev in sorodnih strok na slovenskem ozemlju v Ljubljani. Na podlagi sklepa načelnosti seje podpisane društva sklicujemo na dan 2. februarja 1921 ob 9. uri dopoldan v dvorani grand hotela »Triglav« Kolodvorska ulica redno skupščino s sledečim dnevnim redom: 1. volitev verifikacijskega odbora. 2. poročilo načelnstva. 3. poročilo tajništva. 4. poročilo blagajnika. 5. poročilo nadzorstva. 6. premenba pravil. 7. Volitev načelnstva in odbora. 8. Zedinjenje 9. predlogi in nasveti. Glasos osnovnih pravilna vsaka podružnica do 100 članov enega in na vsakih nadaljnih 100 članov po enega delegata poslati poleg Centralnega odbornika. Potne stroške nosi osrednja blagajna. Novšak I., tajnik; Tome Josip, t. č. predsednik.

Po svetu.

— Dunajsko prebivalstvo. Od dunajskega prebivalstva, ki šteje 2 in tri četrt milijonov ljudi, je pol milijona tujecev. dve tretjine prebivalcev sta iz ostalih delov Avstrije in le po milijona je rojenih Dunajčanov.

— Na češkoslovaških železnicah so odpravili vsled premojane uporabe prvi razred.

— Wiljem Waldeyer je umrl te dni v Berlinu. Bil je eden najboljših nemških anatomov, ki je tekoni svojega delovanja razkril mnogo za znanost o človeku važnih dejstev. Umrl je 85 let star.

— Pravici prosto poti Berlinsko vzklicno sodišče je zavrnilo prošnjo za pomiloščenje, ki jo je vložil poročnik Vogel, kateri je sodeloval pri umoru Roze Luksemburgove in Karla Liebknechta.

— Blagostov svetovne vojne... Letski statistični urad naznanja, da je bilo med vojno 83.402 letskih stavb popolnoma uničenih. Poškodovanih ali delno uničenih je bilo v Letski 116.432 poslopji. Zato morajo sedaj vračajoči se letski begunci stanovati v malih lovnatih kočah.

— Zdal se že tepejo med seboj V Klonosu na Irskem se je zgodil »škandal«, radi katerega je britska vlada odpustila cel odelok zloglasnih policijskih morilcev. Ta odelok se je priključil v neko gostilno po — policijski uri in je z grozjami pristihl krcmarja, da jim je prinesel vina. Krcmarju pa se je pozneje posrečilo zbežati in javiti to nasilje bližnji policijski postaji. Odelok stražnikov, ki je bil odposlan na lice mesta je bil sprejet z revolverjskimi strelji in je imel enega mrtveca. Uradno poročilo iz Dublinja sicer govori nekaj o mrtvecu, vendar pa pravi, da je padel v boju z »oboroženimi lopovi«. — Saj se ni dosti zmotilo to poročilo! Lopov je res padel v boju z lopovi!

— Se že pripravljajo! Rumunska kraljica Marija se poda v marcu na angleško vseučilišče v Oxfordu, kjer bo imela več predavanj. — Se že pripravljajo, na bodoče paklice namreč!

— Španski javni nameščenci, ki so te dni imeli splošno stavko, so se povrnili na delo, ker so dosegli vse, kar so hoteli doseči s svojo stavko. Finančni minister je odstopil, ravno tako tudi vsi ravnatelj, kateri so ga podpirali pri njegovem reakcionarnem delovanju. Sploh se nahaja Španija v nekaki demisijski znebi. Predsednik Dato je podal kralju svojo ostavko, a je kralj došel že ni sprejel. Tako se maščujejo vsa zasledovanja proletarijata.

— Biblijo v mirovni vrednosti 100.000 mark, natiskano v Guttengerbergi tiskarni v Helmstadtu, ima univerzitetna knjižnica v Göttingenu. Biblija je last brunšviške države, s kjo se prusko naučno ministarstvo že dalj časa pogaja za kup.

Dopisi.

Smartno p. Lihl. Ze dalje časa je, kar vemo, da se je mladi g. Jerlha, vpregel v kapitalistični voz klerikalizma. Tega pa mi nismo mogli verovati, ker je bil še ne pred davnim časom hud nasprotnik klerikalizma. Sedaj smo ga pa sami slišali, kako je na zadnjem delavskem sestanku prav po »klerikalno« udrihal samo po socialistih. Časi se spreminjajo, zastor se dviga, gaterija ploska, igra se prične. Jerlha igra vlogo klerikalca, kaže je kšeft, na katerega se razume bivši komi Jorih: Jaj, jaj — Jerlha, kako si lep v »klerikalni« kućni, samo barva te izdajal! Pa kaj hočemo: Gilha vkup štriha. — Delavstvo pa klerikalcem nič ne verjame, to zapomni si, Jerlha!

Zidannost. Tukajšnja podružnica kemičnih delavcev, je priredila v nedeljo dne 23. jan. shod z naslednjim dnevnim redom: 1. Konstatiranje udeležencev. 2. Položaj delavstva v Jugoslaviji v sedanji krizi. 3. Zahteve za ureditev delavskih svetov; 4. Volitev delegata k državnii anketi v Belgrad; 5. Predložitev odborovega sklepa glede spomenice za reg. plač. 6. Zahteve za razdelitev tov. zemlje na oženjene delavce in uradnike. 7. Predložitev resolucije za odpranitev zdravstva bolniške blagajne. 8. Ureditve podruž. konz. društva. K prvi točki se je konstatiralo nad dve tretjini navzoćih delavcev cementne tovarne (pravomoč-

most sklepov). K drugi točki je poročal s. Leskovšek iz Cella. Razkrinkal je kapitalistične mahinacije ter navedel razne akcije, ki jih je kapitalistična buržuazija zavzemala; najprej je šla za odpravo 8 urnega delavnika, da bi vsvarjala brezposelno armado proletarijata. Ker se to ni dalo doseći, je začela druge akcije s tem, da skuša obrate vsvariti in delavce brez zaslužka na cesto pogonati itd. K besedi se je oglašil s. Mezarič ter v lepih poučnih besedah govoril o pomenu razvilitja industrije in o ředu v tovarni sami. Naglašal je, da, če smo združeni delavci in uradniki, s tem pa ne smemo misliti, da ni treba nič delati. Navedel je, stroj n. pr. naj dale takrat svojo moč, kadar mu damo dovolj hrane, ki jo rabi; ravnotako tudi podjetje lahko obstoja, če mu daste dovolj moči. Pravico pa imamo tudi za storjeno delo zahtevati plačo, katera omogoči naš življenjski obstoj. Nikakor pa ne gre, da, če smo v organizaciji združeni, da bi pri delu drug drugim nasprovali ter s urnik v kakšnem kotu prespali med delavskim časom. Treba bo več izobrazbe v naših organizacijah, da se bo delavstvo zavedalo svojih pravic in dolžnosti pri duševnem in fizičnem delu. K točki o delavskih svetih je govoril obširno s. Leskovšek, ki je poudarjal, da bo potrebno napraviti iz zapuisknega sistema delavske svete, kateri bodo kontrolirali produkcijo in dobiček podjetij. — Nadalje se je sklenilo, da se potom okrožne strokovne komisije vložijo spomenica za zvišanje plač. Sklenilo so se tudi razne točke velike važnosti, katere so bodo v slučaju potrebe pozneje objavile. Za delegata k državni anketi je bil izvoljen s. Leskovšek.

Sport.

Kdor se ni dobil priznanic in kolanj od »Sportnega tedna«, naj jih pride iskati v pisarno »Sportne zveze«. Narodni dom I. nad. ob 3-6 ure popoldan. — Sportna zveza.

S. K. »Primorje« pozivlja vse šlane kluba, da se zanesljivo udeleže sestanka, ki se vrši v nedeljo, dne 30. t. m. ob 10. uri predpoldne v igralni sobi kavarne »Zvezdas«. — Tajnik.

Društvene vesti.

— II. umetniška noć. Ljubljanski odbor Udrženja gledaliških igralcev priredil 31. t. m. v spodnjih in gornjih prostorih Narodnega doma velikansko reduto. Sodelujejo trije orkestri. V »Zvonovi« dvorani — čosej prvič v Ljubljani — se priredit igralnica. Za to potrebni predmeti dospela te dni iz Zagreba. Ves Narodni dom se preuredi tako, da bo izgublj svoje navadno lice. Rekord bo dosegla mala dvorana, ki so spremeni v indijsko pagodo s posebno indijsko godbo. Druga umetniška noć bo presagala vse prejšnje prireditve več let nazaj. Ves denarni promet te noći prevzame iz bančnih uradnikov. Predbeležke na vstopnice: vsak dan od 2-6 v pisarni Udruženja igralcev, dramsko gledališče. Vstopnica 80 K velja za vse prostore.

Krojaško bolniško podporno društvo v Ljubljani ima 30. januarja 1921 v gostilni pri Lozarju sv. Jakoba trg ob 2. pop. svoj letni občni zbor. Polna in točna udeležba je častna stvar. Odbor.

KLEPARJI!

Vse kleparske stroje in orodja ima vedno v zalogi zastopnik tvrdke Erdmann Kirchs, Aue, Ing. Karlo Okretič i drug, Zagreb, Halzova ul. 25. Strugalice, vrtni stroji, Strugalinice, vrtni žage, stroji za obiljanje (Abriehter) itd.

Ugodra prilika! Zamenja se stano vanje obstoječe samo zase v prvem nadstropju za mal lokal kjerkoli v mestu, najraje na Gosposvelski kolodvoraki ulici ali na Viču. Cenj. ponudbe na Ivan Seliškarske urarski mojster, Ljubljana, Pot v Rožno dolino 10.

Knjižno se stara tudi pokvarjena dvo-salinski in razni stroji. F. Batjaj, Ljubljana, Stari trg št. 28.

Kletarja

izurjenega in treznega z daljšo prakso po možnosti izučenega sodarstva iščemo. Ponudbe z zahtevo plače naj se pošlje na Singer & Berkeš, veletrgovina z vinom, Bjelovar.

EDISON

Napeljava električne razsvetljave in prenos električnih sil, naprava central za mesta, občine, vile, tovarne in hišne inštalacije, telefonske, brzovjavne, signalne ter alarmne naprave za slušaj oguja i. t. d.

Tehnično in električno podjetje Hinko Pastirk in drug,

Aleksandrova cesta 44 Maribor Aleksandrova cesta 44

Prva srbska tvornica za ulivanje kovin in izdelovanje vseh u to stroko spadajoća dela iz medi

Kukar i Jovič u Leskovcu (Srbija)

potrebuje dobre kvalificirane predelavce in delavce za ulivanje oblikovanje za lastno tovarno. Plača in vse druge pristojbine najboljšie. Ponudbe i zahteve poslati na gornji naslov.

Delavca-strojarija

vešćega pri »Falmazchine« išće za takojšnji nastop strojarna GOTTFRIED EDER, VUKOVAR.

NAROČAJTE

NAPREJ

Odgovorni urednik: Jak. Vehovec.